

KUNSTBESCHOUWING - Richard Verschaagen

Theorie van Parsons

Vijf stadia in het kijken naar kunst, kleuters zitten in stadium 1 of 2, de bedoeling dat ze naar 3 en verder gaan.

Stadium 1

- Herkenbaarheid: 'dit is een kat, die heb ik zelf, dus dit is een mooi schilderij'
- Abstracte kleurcombinaties kunnen gevoelens oproepen
- Grote voorliefde voor kleur
- Geen besef van andere mening, dat iemand anders iets anders kan denken > wel nodig om ki in tweede stadium te trekken

Stadium 2

- Realistisch is mooi, 'goed gemaakt'
- Predikaat mooi is mooi: kunstwerk van bloemen is mooi omdat bloemen mooi zijn. (Ze kijken naar de inhoud en niet naar de vorm.)
- Besef van andere mening, maar veel indruk maakt het niet. Wie vindt die vaas met bloemen nu niet mooi?

Stadium 3

- Drager van emoties = belangrijkste taak van kunstwerk
- Opwekken van gevoel = belangrijkste taak van de kunstenaar

Stadium 4

- Kunstwerk in bepaalde omstandigheden gemaakt
- Techniek en functie hebben invloed op hoe het eruit ziet

Stadium 5

- Ook jij als individu leeft in bepaalde tijd en kijkt vanuit dat perspectief naar kunstwerk dat ook in bepaalde tijd hoort
- Eigen mening moet je toetsen aan die van anderen, niet om je mening aan te passen maar om die ter discussie te stellen!

Inhoud van kunstwerk wordt bepaald door

- onderwerp/functie (wat is het eigenlijk?),
- welke materialen en technieken zijn gebruikt (kan je vragen aan kleuters, maar je moet ze helpen, bijv. olieverf tonen),
- beeldaspecten zoals kleur, ruimte, licht, compositie, lijn, vorm... (kies één van die componenten met kleuters en stel gerichte vragen).

Kijken naar kunst in drie stappen

We kijken samen naar een schilderij, meisje in renaissancejurk.

1) De eerste reactie van de kinderen, hierbij gaat het niet om oordelen.

- Opsommende vragen, wat zie je? Puur kijken en zeggen wat ze zien, dus niet ingaan op oordelen. Wat zie je? Wat staat er op de achtergrond? Wat zou dit zijn? Niets interpreteren.

2) Zorgvuldige beschouwing van het kunstwerk - onderwerp/techniek/materiaal/beeldaspecten bespreken

- Wat is dit eigenlijk? Een schilderij, een foto... Hoe maakt hij het? Dikke of dunne kwasten? Wat is het belangrijkste op het schilderij? Wat voor soort meisje is dit? Rijk? Waarom? Wie kent er zo'n meisje? Wat zou het karakter zijn van het meisje? Heeft de achtergrond met het meisje te maken? Waarom heeft het meisje deze kleren aan? Naar wie kijkt ze? Is het een natuurlijke houding? Waarom staat ze zo op dit schilderij? Waarom zou ze het moeten? Waarom is dit geschilderd, waar komt dit schilderij te hangen? Wat is de sfeer? Is het vrolijk, triest? Word je er blij van? Is dit expres zo geschilderd? Wat heeft de achtergrond met de voorgrond te maken? Verandert het schilderij erg met een andere achtergrond? Hoe komt dat? Waarom heeft de schilder dit schilderij gemaakt, wat wil hij hiermee?
- kinderen na doen denken waarom de dingen zijn zoals ze zijn, dat alles een functie heeft. Hier is een keuze gemaakt, zij hebben zo meteen ook een keuze als ze iets tekenen/schilderen.
- NB: Je mag kinderen corrigeren, niet alles wat ze zeggen is goed: bijv. dit is geen arm meisje want het is dure stof en ze staat in een grote tuin.

3) Kinderen formuleren hun mening en vergelijken die met anderen.

- Wat vind je van het schilderij? Als kinderen het moeilijk vinden, kan je vragen of ze het in hun kamer willen hangen? Waarom? Zouden jullie zelf zo op een schilderij willen staan? Wat als je iets zou mogen veranderen, wat zou je dan doen?

Nu zelfde oefening, met een ander beeld van een meisje en daarna de twee beelden vergelijken.

- Wat is hetzelfde in de twee kunstwerken? Wat zijn de verschillen? Welk van de twee schilderijen vinden jullie het mooist en waarom? Soms is het appels en peren vergelijken en kan je niet kiezen. Je wil dat kinderen zien dat allebei de kunstenaars een visie hebben en dat je een keuze kan maken.

Zelf aan de slag

Ook tekenen moet je leren! Kunstbeschouwing vooraf heeft vaak groot effect. Na bovenstaande oefening opdracht geven om bijv. jezelf te tekenen. Hoe ga je dat dan doen? Kinderen gaan nu anders aan hun eigenlijk werk beginnen. Ze denken na hoe ze het gaan doen, wat willen ze, wat moet erbij, welke kleuren gaan ze gebruiken? Wel belangrijk is dat je de kunstbeschouwing kort en bondig houdt. Zo wordt het een kapstok zijn om je creatieve opdracht aan op te hangen.